

(Omika, razumnost . . .)? H kateri versti stavkov prišteva se zadnji stavek (Kdor to si osvoji . . .)? Kje je tû navadni, kje nenavadni besedni red?

Spisne vaje. Naštej mlade ljudi? Kaj si človek more vse osvojiti? Kaj iz med tega je koristno, kaj potrebno? Kdo je omikan? Zapiši to pesmico brez stikov s svojimi besedami!

P.

Šolsko obzorje.

Iz Ljutomera. V četrtek po vuzmi, 4. aprila bo de imelo naše novo okr. učit. društvo svoj prvi in vstanovni občni zbor, h kteremu vljudno vabimo vse društvenike, pa tudi druge tovarše iz ljutomerskega, gorenjeradgonskega in ormuškega okraja. Zlasti pa pričakujemo, da nas s svojim prihodom počasté vsaj vsi učitelji ljutom. okraja. Na dnevnem redu so razni govori o šolskih naukih, nasveti o delovanji in očverstenji novega društva in volitev odbora.

Pri tej priliki naj povem še kaj o tukajšnjem šolskem življenji. Učiteljska posvetovanja imamo tukaj bolj poredkoma, kakor v mestu I. na Kr., kjer sem pred služboval; temu so vzrok razne nevgodne okoliščine, kterih pa nočem naštevati. Šolsko obiskovanje otrok v naši šoli bilo je do sedaj dovelj redno; bojimo se pa, da se nam bodo po vuzmi šole izpraznile, ker bodo starši otroke zavoljo paše domá priderževali, in mi učitelji vkljub novim šolskim postavam in z vsemi krajnimi in okrajnimi šolskimi svetovalci ne bodemo vedeli sredstva, s kterim bi si pomagali. Ravno na tej strani so učitelji in novi šolski uradi v prav veliki zadregi. Ako bi, postavim, pri nas tirjali, da bi vseh 600 za šolo vgodnih otrok moralo v šolo hoditi, nimamo v šolskih izbah za vse dovelj prostora, kajti bilo bi jih v tem primerljeji v vsakem razredu poprek po 150. Da bi pa v tem slučaju kaznovali starše, ki zarad daljave, revščine ali nemarnosti otrok v šolo ne pošiljajo, bilo bi to nepravilno, pa tudi neusmiljeno in neizpeljivo. Iz ravno teh vzrokov se ne more kaznovati tistih otrok, ki so se sicer v šolo vpisali, pa jo neredno obiskujejo; kajti če tisti ni kaznovan, ki nikdar v šolo ne pride, se dosledno ne more kazen naložiti tudi ne takemu, ki samo nekaj dni brez pravega vzroka domá ostane.

Za predsednika krajnega šolskega sveta ima tû domoljubnega, v šolskih zadevah zvedenega in delalnega moža. Samo to bi si učitelji želeli, da bi za materijalno podporo šoli, za pripravo raznih potrebnih sredstev raji privolil potrební denar, da bi šola tudi v tej zadevi mogla napredovati. Po njegovem prizadevanji je šola dobila lep in prostoren šolski vert in telovadišče; toda zdaj nam primanjkuje raznih semen i orodja, da bi ga mogli lepo obdelati in oskerbeti.

Naši šoli so tukajšnji meščani in uradniki pri priliki nabiranja darov za loterijo, ki se ima napraviti na korist šolarske in čitalniške knjižnice, darovali več denarja, s kterimi smo otrokom preskerbeli že nekaj knjig in 3 iztise »Verteca«, ki ga mladina prav z veseljem čita. Jako jim je všeč otroška glediščina igra »Kaznovana radovednost« v poslednjim »Vertecu«, kteri naj bi nam še kaj tacega donášal. V 4. razredu predstavili smo bili to igrico še predno so otroci »Vertec« v roke dobili, da so imeli nepričakovano, tedaj tudi

veče veselje. Vidimo, da bode naši ukaželjni mladini kmali manjkalo dušne hrane — menim primernih knjig — in da ne bomo mogli vstrezati njeni vedoželjnosti, ako ji ne bomo spisali raznih berilnih knjig, kakorsnih že imajo tudi drugi slovanski narodi. Jako potrebno bi bilo, da bi se poslovenili vsi Schmidtovi in Hoffmanovi spisi za mladost. L.

Iz kočevskega okraja. Na poziv c. k. okr. šol. sveta kočevskega se nas je bilo 7. t. m. zbralo 19 učiteljev k konferenciji, da smo se posvetovali, kje in kako bi se napravila za naš okraj okr. učiteljska knjižnica. Dolgo časa že nismo imeli učiteljskega zbora, za to smo bili vsi, ki smo se zbora vdeleževali, v nadi, vendar enkrat se sniditi s preljubimi prijatli in sobratu učitelji; pa zmotili smo se. Nemile okoliščine, ali bolje rečeno »prazen žep« je branil 8 tovaršem priti v Kočevje. Med potjo sem prenočil pri prijatelju, kateri bi bil rad šel k zboru, pa zagotovil me je, da mu ni mogoče, ker še toliko ne premore, da bi si kupil »biksa«. Takih in enakih reči so nazoči gg. učitelji od svojih ostalih sosedov mnogo vedeli povedati.

Zborevali smo, ker g. okr. šol. nadzornika ni bilo doma, pod predsedništvom g. učitelja L. Dovžana. Kje da naj bo knjižnica za naš okraj, smo bili kmali edini. Sklenilo se je, da naj bo v Kočevji, pa knjige naj bi se po določenem redu pošiljale poštine prosto, če ne, zopet ne bi imeli vsi učitelji koristi od knjižnice, ker pošiljanje knjig skorej stane toliko, da dosežejo stroški njihovo vrednost. Ker ministerski dopis praša, koliko da naj bi kranjski učitelji plačevali odstotkov za knjižnico, se je sklenilo tako le: Ker ni upati, da bi se naše plače kmali tako vredile ko po sosednih deželah, za to tudi kranjski učitelji ne bi mogli v ta namen odrajtovati $\frac{1}{2}\%$ ko drugod, naj tedej za nas zadostuje $\frac{1}{4}\%$. Po volitvi knjižničnega odbora, v kterega so bili voljeni gg. Ig. Böhm, Lov. Dovžan, Jože Raktelj in Jože Bozija, so se pričeli pogovori, kaj je storiti, da bi se učitelji lažje vdeleževali okraj. zborov. Naše plače so take, da nam solda ne ostaja za nenavadne stroške, sej še navadnih in naj potrebnjših ne zmoremo, ker se v tej zadevi nič ne stori, in tudi upati ni, da bi kmali doživeli boljših časov, naj bi se saj taki stroški, ktere imajo učitelji zavoljo občine koristi, povernili. Naši sosedje na Hervaškem dobijo, ko grejo k zborom potnino, in nobenemu ni treba ostajati doma, le nam se ne dá nič; tako pa se zapirajo nam vrata do izobraženja in s tem tudi narodu. Neki učitelj je tožil, da si je bil komaj prihranil toliko soldov, da bi se naročil na »Tovarša«, sedež so pa šli za potnino; drugi pravi, da bi mu nikakor ne bilo moč priti k zboru, ko bi k sreči ne bil nekdo umerl, da je tako vendar nekaj grošev za današnjo južno zaslužil, kaj bo pa za vznika, ker 11 ur peš hoditi ni moč sim in tje. Znabit, ko bi se vsi učitelji oglasili in prosili na pravem mestu, bi saj toliko dosegli, da bi dobili povernjene stroške k okraj. učitelj. zborom. Terkajmo in prosimo; če bomo tiho, nam nihče ne bo nič ponudil. Po končanem zboru smo si potolazili želodec, kakor je ravno kdo mogel, potem smo se pa zopet zbrali na določenem mestu k slovesu. Med prijaznimi pogovori prinese nekdo, kakor nalašč več pisem, iz Koroškega in Štajerskega. Učitelji, ki so šli od nas na Koroško, so svojim Kranjskim tovaršem sporočali, kako se jim godi v novi domovini, pa tudi naznanjali, kam bo ta ali uni prosivec službo dobil. Dosedaj sta iz kočevskega okraja v »Tov.« bila naznanjena dva učitelja, ki gresta na Koroško, po veliki noči gresta zopet dva; toliko smo čuli iz imenovanih pisem, in kakor sem čul, bo iz našega okraja v kratkem, če sreča poteče, preselilo se še pet drugih, torej skupaj devet. Če bo tako dalje šlo, Kranjska res v kratkem ne bo imela družega, ko prazne šole. Mnogo bi jih še zapustilo

domovino, pa jim sedaj še branijo različne okolnosti. Bog zna, ali bodo vendar kdej oni, ki imajo osodo našo in narodovo v rokah, spregledali, da je treba na-
gle pomoči? Le pustite učitelje terpeti pomanjkanje, sad boste kmali imeli.
Kdor ne podpira šolstva, ni prijatelj naroda, akoravno nam svoje domoljubje še
tako z besedami kaže.

Taborski.

Iz Dolenskega. V Kerskem je imel 21. marca okr. šolski svet svojo
sejo. Sklepalo se je, kako bi se napravila učiteljska knjižnica. Sklenilo se je,
da se 11. t. m. skličejo vsi učitelji tega okraja v Kersko, kjer se bojo posve-
tovali in določili: 1) kje bo imela nova učiteljska knjižnica svoj sedež; 2) iz
kterih virov se bo vzdrževala, in 3) se bo volil odbor, ki bo prevzel nalogo,
da bo vodil in oskerboval to novo napravo. Da se bo ta knjižnica lažje vte-
meljila, je v ta namen ljubljanska hranilnica že darovala 9 gold., ki se bojo
odboru koj izročili, za njegovo daljno početje. K tej knjižnici se bojo tudi
pridjale vse tiste knjige, ki jih je nekdajna učiteljska knjižnica pri dekaniji v
Leskovcu že imela. Verh tega pa tudi vse gg. učitelje in druge šolske prija-
telje lepo prosimo, da bi kaj izvrstnega pedagoškega blaga in drugih pod-
učnih knjig in spisov tej knjižnici darovati blagovolili, da si tako ta lepa na-
prava skoraj opomore.

Zastran knjižnice, ki naj bi jo vsaka šola imela za poduk mladine in na
korist srenje, se je nasvetovalo, naj bi se vsaka šola zapisala v društvo sv.
Mohorja, in sicer zaradi koristnih knjig, ki jih to društvo izdaja. Ravno tako
naj si vsaka šola naroči »Verteca«, in ti stroški naj se zanaprej zapišejo v šolski
proračun. Za vse druge knjige, ki bi mladini in srenjčanom koristile, sta pa
šolski patron in pa dotično županstvo dolžna poskerbeti. Tedaj, pridite vsi
učitelji iz kerskega okraja na omenjeni dan v Kersko, da se bo to delo na
blagor vaš in vam izročene mladine srečno dognalo.

Fl. Katiger.

Iz Zgornjih Rateč. (>V družbi je moč in napredek.) Ta blaga misel
navdušila je bila učitelje radoljskega okraja, da so pri učiteljskem shodu leta
1870. sklenili osnovati okrajno učiteljsko društvo s sedežem v Radoljici. 30. avg.
preteč. l. povedal nam je naš gospod okrajni šolski nadzornik pri učiteljskem
posvetovanji veselo novico, da so pred letom v višje poterjenje odposlana pra-
vila okrajnega učiteljskega društva poterjena. Ker pa pri posvetovanji nismo
vsi učitelji bili nazoči, odložiti smo morali prevažno reč, pa žalostno dovolj,
da je še sedaj odložena. Da bi se pa naše društvo vendar že ustanovilo, sešli
naj bi se kak četrtek saj bližnji učitelji radoljskega okroga, se o reči natanč-
neje pogovorili, odločili dan, kdaj naj bi se volil saj začasni odbor, ako prej
ne, saj o binkoštih, ter to oddaljnim učiteljem naznaniti blagovolili; kajti, ako
bodemo čakali prihodnjega učiteljskega posvetovanja, katero bode naj gotovejše
o velikih počitnicah, bode se nam taka godila kot pretečeno leto. Učitelji vo-
jaki bodo zopet pri vojaških vajah, ta in uni bo pa zopet drugače zadržan, da
se ne bode mogel vdeležiti posvetovanja. Ne puščajmo vnemarno tedaj drazega
časa, temveč združimo naše slabe materialne in duševne moči, lotimo se pogumno
dela, in gotovi smo dobrega uspeha. Navdaja naj nas nada, da naš trud ne
bode zastoj, ampak v lastni prid, v prid učeče se mladine, naroda in mile
nam domovine!

Kaj več o tem naj še kdo drugi pové.

Greibenec.

Iz Kočevja. Odpotovaje iz premile slovenske dežele k sosedom na Ko-
roško zakličem vsem prijateljem in znancem: »Z Bogom!«

J. Šantner,
učitelj.

Iz Ljubljane. Ministerstvo za bogočastje in uk je vzajemno s kupčijskim ministerstvom določilo, da se bode pri vstanovi postave za prosto poštnino oziralo tudi na prosto poštnino pri pošiljanji knjig iz učiteljskih knjižnic.

— Postava o plači učiteljev v vadnicah pri c. k. izobraževališčih za učitelje je na naj višjem mestu potrjena. Tudi odškodnina za posebno podučevanje se bode dala učiteljem, ki več posebej ne podučujejo; zraven tega dobodó še enako ces. uradnikom podporo zavoljo dragine. Vidi se, da država učitelje v svojih šolah plačuje v zgled vsem srenjam.

— Velika razstava na Dunaji, v katero pridejo izdelki in pridelki vsega sveta, in ktera se bode 1. maja 1. 1873. začela, konec okt. 1873. l. pa končala, bode obsegala vse oddelke človeškega uma in dlana, tedaj tudi vse, kar zadeva odgojo, uk in omikovanje. Tudi ljudski učitelji so tedaj povabljeni, da bi se vdeleževali te velikanske razstave. Več o tem bomo pozneje govorili; za sedaj naznanjamo le to, da zadnji čas za oglas tega, kar kdo misli v razstavo poslati, je odločen do 1. julija letošnjega leta.

— Deržavni zbor je z bogatimi rokami obdaroval ces. uradnike in duhovnike. Privošimo jim lepo pomoč, a ljudski učitelji smo tu zopet ostali pri »vratih poterpljenja« — Quem dii odere . . .

— Pri poslednjem učit. večeru 20. preteč. m. se je zraven mičnega petja tudi govorilo: »o mikroskopu« (g. Vizjak); »Verli mož« (dekl. gospodič. Gerkmanova); »Ljubljana nekdanj« (g. P . . .); »Kratkočasno govorilo« (gosp. Gerkman). Prihodnji učiteljski večer bode 10. t. m.

— Geometrija ali merstvo za ljudske šole z mnogimi v les vrezanimi slikami, spisal Jan. Lapajne, se tiska v Milicevi tiskarnici, in pride kmali na svetlo.

— Tudi druga knjižica »Niže merstvo« (viša geometrija), ki je posebno namenjena za poduk dijakom dež. gozdarske šole v Šneperku, je prišla na stroške dež. zaklada v osmerki (4 in pol pole debela) v 400 iztisih na svetlo. Prestavil jo je iz hervaškega v slovenski jezik prof. Tušek. Prodaja se po 30 kr. v pisarnici dež. odbora.

— »Dve veliki slovenski maši« na besede »Oče večni v visokosti« in »V ponižnosti klečimo« je na svetlo dal Ant. Förster, vodja cerkv. petja in godbe v stolni cerkvi. Obe ste zloženi za 4 glase in orgle in imate v sebi pravega cerkvenega duha, kakorsnega g. skladatelj temeljito razume in vsem svojim skladbam vdihuje. Dobivate se obe maši v enem zvezku za 50 kr. pri skladatelju v seminišču ali pri Giontinetu in Kleru v Ljubljani.

Premembe v učiteljskem stanu na Kranjskem. Učiteljeva služba v Boh. Bistrici je podeljena g. Jakobu Mencingerju, učit. v Predosljih.

Razpis služeb. V Slovenskem Gradcu na Spod. Štajerskem je izpraznjena nadučiteljeva služba s 600 gold. letnega plačila, s 100 gold. opravilno doklade in s stanovanjem ali s 150 gold. povračilom. Prošnje naj se oddajajo pri krajnem šolskem svetu v Slovenskem Gradcu do konec t. m.

V Vremu na Notranjskem (na Kranjskem) je izpraznjena učiteljeva služba. Prošnje za njo oddajajo se pri okrajnem šolskem svetu v Postojni do 10. t. m.

Iz Ljubljane. Ministerstvo za bogočastje in uk je vzajemno s kupčijskim ministerstvom določilo, da se bode pri vstanovi postave za prosto poštnino oziralo tudi na prosto poštnino pri pošiljanji knjig iz učiteljskih knjižnic.

— Postava o plači učiteljev v vadnicah pri c. k. izobraževališčih za učitelje je na naj višjem mestu potrjena. Tudi odškodnina za posebno podučevanje se bode dala učiteljem, ki več posebej ne podučujejo; zraven tega dobodó še enako ces. uradnikom podporo zavoljo dragine. Vidi se, da država učitelje v svojih šolah plačuje v zgled vsem srenjam.

— Velika razstava na Dunaji, v katero pridejo izdelki in pridelki vsega sveta, in ktera se bode 1. maja 1. 1873. začela, konec okt. 1873. l. pa končala, bode obsegala vse oddelke človeškega uma in dlana, tedaj tudi vse, kar zadeva odgojo, uk in omikovanje. Tudi ljudski učitelji so tedaj povabljeni, da bi se vdeleževali te velikanske razstave. Več o tem bodedo pozneje govorili; za sedaj naznanjamo le to, da zadnji čas za oglas tega, kar kdo misli v razstavo poslati, je odločen do 1. julija letošnjega leta.

— Deržavni zbor je z bogatimi rokami obdaroval ces. uradnike in duhovnike. Privošimo jim lepo pomoč, a ljudski učitelji smo tu zopet ostali pri »vratih poterpljenja« — Quem dii odere . . .

— Pri poslednjem učit. večeru 20. preteč. m. se je zraven mičnega petja tudi govorilo: »o mikroskopu« (g. Vizjak); »Verli mož« (dekl. gospodič. Gerkmanova); »Ljubljana nekdanj« (g. P . . .); »Kratkočasno govorilo« (gosp. Gerkman). Prihodnji učiteljski večer bode 10. t. m.

— Geometrija ali merstvo za ljudske šole z mnogimi v les vrezanimi slikami, spisal Jan. Lapajne, se tiska v Milicevi tiskarnici, in pride kmali na svetlo.

— Tudi druga knjižica »Niže merstvo« (viša geometrija), ki je posebno namenjena za poduk dijakom dež. gozdarske šole v Šneperku, je prišla na stroške dež. zaklada v osmerki (4 in pol pole debela) v 400 iztisih na svetlo. Prestavil jo je iz hervškega v slovenski jezik prof. Tušek. Prodaja se po 30 kr. v pisarnici dež. odbora.

— »Dve veliki slovenski maši« na besede »Oče večni v visokosti« in »V ponižnosti klečimo« je na svetlo dal Ant. Förster, vodja cerkv. petja in godbe v stolni cerkvi. Obe ste zloženi za 4 glase in orgle in imate v sebi pravega cerkvenega duha, kakorsnega g. skladatelj temeljito razume in vsem svojim skladbam vdihuje. Dobivate se obe maši v enem zvezku za 50 kr. pri skladatelju v seminišču ali pri Giontinetu in Kleru v Ljubljani.

Premembe v učiteljskem stanu na Kranjskem. Učiteljeva služba v Boh. Bistrici je podeljena g. Jakobu Mencingerju, učit. v Predosljih.

Razpis služeb. V Slovenskem Gradcu na Spod. Štajerskem je izpraznjena nadučiteljeva služba s 600 gold. letnega plačila, s 100 gold. opravilno doklade in s stanovanjem ali s 150 gold. povračilom. Prošnje naj se oddajajo pri krajnem šolskem svetu v Slovenskem Gradcu do konec t. m.

V Vremu na Notranjskem (na Kranjskem) je izpraznjena učiteljeva služba. Prošnje za njo oddajajo se pri okrajnem šolskem svetu v Postojni do 10. t. m.